

7	https://www.scivp.lviv.ua/wp-content/uploads/2021/09/33-4.pdf	18	0.22 %
8	https://revolution.allbest.ru/agriculture/00590821_0.html	17	0.21 %
9	https://a7d.com.ua/tvarinnictvo/17182-myasna-produktivnst-molodnyaku-sviney-rznih-genotipv.html	17	0.21 %
10	https://www.scivp.lviv.ua/wp-content/uploads/2021/09/33-4.pdf	17	0.21 %

з бази даних RefBooks (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з домашньої бази даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з програми обміну базами даних (0.52 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	204-Зінзюк-Л-В-Оцінка-племінних-якостей-свиноматок-Кушнеренко-B_original_07022024_113818.doc 07.02.2024 Kherson State Agrarian and Economic University (Kherson State Agrarian and Economic University)	25 (2) 0.31 %
2	204_Царюченко_А.В._Оптимізація_відтворювальних_та_відгодівельних_якостей_Панкєєв_С.П_original_06022024_131638.doc 07.02.2024 Kherson State Agrarian and Economic University (Kherson State Agrarian and Economic University)	12 (1) 0.15 %
3	ЛупенкоДО_Керівник_МусічОІ.doc 22.12.2021 Dnipro State Agrarian and Economic University (Dnipro State Agrarian and Economic University)	5 (1) 0.06 %

з Інтернету (17.68 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	http://svinarstvohvtk.blogspot.com/2017/03/1.html	746 (2) 9.20 %
2	https://www.scivp.lviv.ua/wp-content/uploads/2021/09/33-4.pdf	123 (8) 1.52 %
3	https://a7d.com.ua/tvarinnictvo/17182-myasna-produktivnst-molodnyaku-sviney-rznih-genotipv.html	106 (7) 1.31 %
4	http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/816/1/avtoreferat-susol-r-l-2015-12-21.pdf	68 (9) 0.84 %
5	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97%20%D1%81%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0.pdf	56 (9) 0.69 %
6	http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/5749/1/Kol%D1%96snik_Mjasna_produktivn%D1%96st_VRH.pdf	49 (6) 0.60 %
7	https://revolution.allbest.ru/agriculture/00590821_0.html	39 (3) 0.48 %

8	http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2402/1/aref_shebanin.pdf	35 (5)	0.43 %
9	https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2908/1/studentresearchjournal20.pdf	29 (2)	0.36 %
10	https://visnyk.mnau.edu.ua/statti/archive/n35v3r2006t2.pdf	29 (3)	0.36 %
11	http://library.hdzva.edu.ua/resurs/zbirn/stud/stud4.doc	28 (3)	0.35 %
12	https://www.mnau.edu.ua/files/nauk_rob/studentresearchjournal160.pdf	26 (3)	0.32 %
13	http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4444/1/tekhnohiiia%20vyrorbnytstva%20produktsii%20svynarstva.pdf	25 (4)	0.31 %
14	https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c2a099f7-619d-46dd-8303-d127bbd9fcca/content	24 (4)	0.30 %
15	http://moodle2.snu.edu.ua/pluginfile.php/359829/mod_resource/content/1/%D0%9E%D0%9A8.pdf	14 (2)	0.17 %
16	http://188.190.33.55:7980/jspui/bitstream/123456789/3091/1/SPVPVPT-2016.pdf	13 (2)	0.16 %
17	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9570/1/%D0%A1%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%2074.pdf	12 (2)	0.15 %
18	https://docplayer.net/55426345-Shebanin-petro-oleksiyovich-tehnologichni-ta-selekcijno-genetichni-faktori-pidvishchennya-produktivnosti-sviney.html	7 (1)	0.09 %
19	https://www.mnau.edu.ua/files/nauk_rob/studentresearchjournal133.pdf	5 (1)	0.06 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-------	---------------------------------------

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ШУЛЬГА СВІТЛАНА РУСЛАНІВНА

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ:
Завідувач кафедри тваринництва та харчових технологій,
канд. с.-г. наук, доцент
_____ Валентина МОГУТОВА
«17» травня 2024 р.

АНАЛІЗ ІНДЕКСІВ БУДОВИ ТІЛА ЧИСТОПОРІДНОГО І ПОМІСНОГО МОЛОДНЯКА СВИНЕЙ

Спеціальність **204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва**

Кваліфікаційна робота
На здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Керівник:
канд. с.-г. наук, доцент кафедри тваринництва та харчових технологій,
Тетяна СТРИЖАК   Оцінка: ____/____/____
                                 бали/за шкалою ЄКТС/за національною шкалою

_____

Київ, 2024

АНОТАЦІЯ

Шульга С. Р. Аналіз індексів будови тіла чистопорідного і помісного молодняка свиней: кваліфікаційна робота **на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» : 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва /** Східноукраїнський національний університет імені В. Даля. Київ, 2024. 60 с.

У кваліфікаційній роботі розглянутий аналіз будови індексів тіла чистопорідного і помісного молодняка свиней, застосовується схему екстер'єрної оцінки молодняка свиней при застосуванні вимірювання свиней, розрахуванню оціночних індексів для швидкого безпосередньо го отримання якісного ремонтного поголів'я свиней, особливо за племінного використання і розведення свиней. Опрацьовані питання з охорони праці і довкілля. Удосконаленні елементи технології виробництва продукції свинарства.

Ключові слова: екстер'єрна оцінка, індекси будови тіла, свині, індекс збитості, індекс костистості, селекційний індекс, проміри, молодняк

ANNOTATION

Shulga S. R. Analysis of Body Structure Indices of Purebred and Crossbred Young Pigs: Qualification Work for the Degree of Higher Education "Bachelor": 204 Technology of Production and Processing of Livestock Products / Volodymyr Dahl Eastern Ukrainian National University. Kyiv, 2024. 63 p.

In the qualification work, the analysis of the structure of the body indices of purebred and crossbred young pigs is considered, the scheme of exterior assessment of young pigs is used when applying the measurement of pigs, the calculation of estimated indices for the rapid direct production of high-quality replacement pigs, especially for breeding and breeding pigs.

Keywords: exterior assessment, body structure indices, pigs, knock-down index, bony index, selection index, measurements, young animalsflour, additional raw material, premix, fermentation, baking, technological equipment, labour protection, profitability, income

ЗМІСТ

Вступ.....

1 Огляд літератури.....

2 Характеристика господарства.....

3 Матеріал і методи дослідження.....

4 Результати досліджень.....

5 Удосконалення елементів технології виробництва продукції свинарства.....

6 Охорона праці і довкілля.....

Висновки. Пропозиції виробництву.....

Список використаних джерел.....

Додатки.....

Вступ. Проблему забезпечення населення м'ясом та продовольчу безпеку країни неможливо вирішити без розвитку свинарства. Це обумовлено такими цінними господарсько-біологічними особливостями свиней, як багатоплідність, короткий термін поросності, висока інтенсивність використання свиноматок, скоростиглість, низькі витрати кормів на 1 одиницю приросту, високий забійний вихід і вміст м'яса в тушах, високою енергетичною і біологічною повноцінністю м'яса і сала, швидкою окупністю витрат на виробництво свинини, безвідходність виробництва. Всього 1 свиноматка може забезпечити виробництво 2,5 тонни свинини за рік. Підтвердження пріоритетності галузі свинарства у забезпеченні харчової і переробної промисловості продукцією є те, що в світі на долю свинини приходить від 31,5 до 70,6 % усього виробництва м'яса [Ensminger М, [1]]. За період 1999-2014 р. р. питома вага свинини в загальному виробництві м'яса збільшилася з 38,9 до 39,1 % або **з 69,7 до 88,4 млн. т. (на 26,9 %)** і до 103,4 млн. т. у 2022 році. **Темпи приросту за період з 2019 р. по 2023 рік** складала біля 12 %. За

оцінкою ФАО при таких

темпах зростання виробництво свинини до 2025 року досягне 117-131 млн. т.

Поголів'я свиней за 5 років зростало на 5,4 % або з 902,76 млн. до 951,77 млн.

голів. Провідними країнами за чисельністю поголів'я свиней і виробництва свинини є Китай (473 млн. голів і 47,2 млн. т.), США відповідно (60,5 і 9,3), Германія (26,3 і 4,3), Іспанія (25,4 і 3,2), Польща (17,4 і 1,9), Франція (15,1 і 2,3), Данія (13,4 і 1,8) Лоза А. [2].

В Україні завжди вважали свинарство національною галуззю.

Найбільша чисельність свиней була відмічена у 1971 році (21,4 млн.

голів), а виробництво свинини – у 1990 році (2,067 млн. тонн у забійній масі).

Були часи, коли питома вага свинини досягала 58 %, вживання свинини на 1 людину за рік складало 30-31 кг., а всього м'яса – 68 кг. [3]. Тоді в Україні виробництвом свинини займалися 5 промислових 108 тисячних (тонн) комплексів, 650 спецгоспів і низка товарних господарств. Найбільша

5

чисельність свиней була відмічена у 1971 році (21,4 млн. голів), а виробництво свинини – у 1990 році (2,067 млн. тонн у забійній масі.). Були часи, коли питома вага свинини на 1 людину за рік складало 30-31 кг., а всього м'яса – 68 кг. [3]. Тоді в Україні виробництвом свинини займалися 5 промислових 108 тисячних (тонн) комплексів, 650 спецгоспів і низка товарних господарств. Племінну базу складали 45 племінних заводів, 24 племсовхозів, 525 племферм, 17 контрольно-випробувальних станцій, 53 племпідприємств, які щорічно реалізували 203,3 тис. голів племінного молодняку.

Нині, станом на 01.10.2023 року поголів'я свиней в Україні складає 7,2 млн. голів у всіх категоріях господарств, у тому числі у державних – 2,7 млн. голів і 4,5 млн. голів у приватних [4].

Планується суттєве збільшення поголів'я і виробництво свинини до 2025 року – відповідно 15 млн. голів і 1,5 млн. тонн при наявності 710 тис. голів основних свиноматок, 16 млн. голів приплоду щорічно, наявності 12 млн. тонн концентрованих кормів. При цьому питома вага помісного і гібридного молодняку буде сягати 70 % усього приплоду, обсяги штучного осіменіння свиноматок – 50 % [5].

Для цього розроблені відповідні заходи, що включають покращання кормо виробництва, систем годівлі розведення, утримання, ветеринарного забезпечення, тощо.

В Україні завжди вважали свинарство національною галуззю.

Актуальність теми роботи полягає у проведенні комплексного аналізу ефективного застосування схеми екстер'єрної оцінки молодняку свиней при застосування вимірювання тварин, розрахування на програмному забезпеченні різних оціночних індексів для швидкого безпосередньо го отримання якісного ремонтного поголів'я свиней, особливо за племінного використання і розведення свиней в умовах товарного свиногомплексу державного підприємства .

6

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Бакалаврська дослідницька робота виконана на кафедрі тваринництва та харчових технологій у СНУ імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України.

Мета роботи. Вивчити аналіз росту і розвиток чистопородного і помісного молодняку свиней на вирощуванні і відгодівлі та розробити екстер'єрний профіль піддослідного молодняку свиней й визначити особливості будови тіла свиней. Перевірити в практичних умовах товарного господарства по розведенню свиней методику візуальної оцінки результативності застосування екстер'єрний профіль свиней. Завдання кваліфікаційної роботи. Для здійснення мети були поставлені наступні завдання:

- Проаналізувати ефективність селекційно-племінної роботи з вирощування свиней у ДП.
- Провести дослідження з метою виявлення ознак (індикаторних показників) покращення екстер'єрного статусу у свиней
- Практично перевірити схему візуальної (розрахункової) оцінки особливості росту й розвитку протягом дослідного періоду
- Оптимізувати режим індивідуальної й групової оцінки росту і розвитку

вирощуваного молодняку свиней

Об'єкт дослідження – стадо свиней, які розводяться у господарстві.

Генофонд свиней представлено чистопородними і помісними тваринами одержані за схемами чистопородного поєднання і помісного схрещування.

Предмет дослідження – визначення статі тіла свиней, отримання вимірювань висотних і широтних промірів свиней, ефективність використання екстер'єрної оцінки для оцінки товарного молодняку свиней за умов товарного ведення галузі свинарства на свинокомплексі.

Методи дослідження – у наших дослідженнях ми використовували біометричні методики вимірювання свиней різних статевих-вікових груп.

7

Опрацьовані результати різними методами досліджень : зоотехнічний, ветеринарний, епізоотичний, аналітичний, статистичний, а також з використанням програмного забезпечення технологічних розрахунків і племінного обліку у стаді свиней за допомогою цифрового ресурсу «ПЛЕМОФІС».

В роботі представлені основні елементи використання схем вимірювання будови тіла для вивчення росту і розвитку поросят а також послідуною вибіркою свиней вибіркою, що в цілому покращить екстер'єрний статус поголів'я свиней і його показники продуктивності в умовах свинарського підприємства

Методично це здійснюється шляхом взяття промірів з застосуванням мірної стрічки і приладу Лесіна (мірна палиця й тканинна стрічка з нанесенням на неї позначок від 0 до 120 сантиметрів з метою вимірювання основних промірів тварин

Наукова новизна. В роботі розроблені і представлені основні елементи наукової новизни щодо визначення ефективності використання екстер'єрної оцінки молодняку свиней при застосування оціночних індексів в умовах типового свинарського підприємства ДП ДГ «Пархомівське» ІОБ НААН Краснокутського району Харківської області на поголів'ї свиней, а саме на групах підсисних поросят і поросят на дорощуванні.

Практичне значення у господарстві полягає у тому, що нами обґрунтовано і запропоновано основні кроки якісного поліпшення товарного і племінного нуклеусу поголів'я свиней. Методично це здійснюється шляхом ефективного застосування схеми екстер'єрної оцінки молодняку свиней при застосування вимірювання тварин, розрахування на програмному забезпеченні різних оціночних індексів для швидкого безпосереднього отримання якісного ремонтного поголів'я свиней, особливо за племінного використання і розведення свиней (для власного саморемонту і на реалізацію населенню та іншим господарствам). Передбачається, що комплексний аналіз та оцінка

8

поголів'я свиней у господарстві з розведення чистопородних і помісних свиней дозволить скорегувати та розробити основні плани технологічної оцінки поросят на дорощуванні, молодняку на вирощуванні для ремонту стада (саморемонту) й відгодівельного молодняку свиней. Точна оцінка тварин за екстер'єром визначає технологічну долю тварини, чи вона йде на подальше репродуктивне використання у стаді в схемах дво-, трьох-, чотирьох- породного поєднання і схрещування, чи ця тварина йде на вибірку, як та що не пройшла основні критерії бальної екстер'єрної оцінки за індексами будови тіла. Така виважена позиція до саморемонту стада у господарстві забезпечить якісну селекційну-племінну роботу й прискорить весь кропінкий селекційний прогрес у нуклеусі. Суть цього полягає в удосконаленні існуючих генотипів і різних генеалогічних груп свиней у господарстві.

Апробація. Результати досліджень, аналіз роботи та основні положення бакалаврської роботи висвітлені і обговорені з внесенням правок і виправлень неузгодженостей на засіданнях кафедри тваринництва та харчових технологій Східноукраїнського національного аграрного імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Розділ 1. Огляд літератури. Розділ 2. Характеристика господарства. Розділ 3. Матеріал і методи досліджень. Розділ 4. Результати досліджень. Розділ 5. Удосконалення елементів технології виробництва продукції свинарства. Розділ 6. Охорона праці і довкілля. Висновки. Пропозиції виробництву.

Загальний обсяг 60 сторінок.

9

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Методи оцінки племінної цінності свиней.

Показники продуктивності свиней були невисокі ще років 80 тому. Так, за результатами оцінки відгодівельних ознак на Носівській дослідній станції у 1925-1926 роках у місцевих свиней були встановлені такі показники [6, 7]:

середньодобовий приріст – 227 г, витрати кормів на 1 кг приросту – 17,1 корм. од і вік досягнення живої маси 100 кг – 792 дні. У племінних свиней великої білої породи цей показник був відповідно 498 г, 7,0 корм. од та 340 днів. Проте питома вага чистопородних племінних свиней була ще невисока.

Тривалою цілеспрямованою селекційною роботою в наступних періодах удосконалювалась продуктивність і підвищувалась породність свиней; за результатами першого породовипробування свиней 18 різних порід, проведеного у 1965-1966 році на Кахтинанській дослідно-контрольній станції в Естонії, середні показники вже досягали за окремими показниками сучасних вимог класу еліта, у тому числі за середньодобовими приростами 721 г,

витратами кормів на 1 кг приросту – 4,03 корм. од, віком досягнення живої маси 100 кг – 183 дні. Середній **вихід м'яса в тушах** був 51,6 % (47,2–55,6 %), жиру – 38,6 % (34,6-43,7 %), кісток – 9,8 % (9,0–11,1 %) [8, 9].

Наступне породовипробування було проведено через 13 років на центральній контрольній випробувальній станції при племінному заводі „Зоря комунізму” Московської області. Було оцінено 1465 голів 18 порід і 7 груп різних селекцій [10 - 12]. Середні результати досягали за середньодобовими приростами – 707 г, віку **досягнення живої маси 100 кг – 195 днів, витратами кормів на одиницю приросту 3,93 корм. од, виходом м'яса в туші – 57,0 %, жиру – 31,4 %.**

За 13 років показники енергії росту тварин зросли у беконних (22 %) і м'ясних (66,3 %) свиней та зменшились витрати кормів (на 0,1 корм. од).

10

Подальша селекція велася у напрямі поліпшення відгодівельних і м'ясних ознак у зв'язку з необхідністю підвищення беконної продуктивності. Особливо швидко ці показники покращились при створенні нової вітчизняної спеціалізованої м'ясної породи свиней у 1985-1993 роках. За проведеними породовипробуваннями 5 зональних типів [12-13] **вік досягнення живої маси 100 кг** був уже скорочений на 21 день, середній добовий приріст – збільшився на 57 г, **витрати кормів на одиницю приросту** скоротилися на 0,37 корм. од. **Вихід м'яса в туші** досяг уже 60,5 %, сала – 19,3 % і кісток – 11,5 %. Останнє, четверте породовипробування у 1999-2002 рр. при ІС УААН семи вітчизняних порід свиней різного напрямку продуктивності [14] показало, що **вік досягнення живої маси 100 кг** коливався вже в межах від 189 днів до 198 днів, середньодобовий приріст – 689-729 **г, витрати корми на 1 кг приросту – 4,28-4,55 корм. од, прижиттєва товщина сала – 25,0-32,0 мм. Вихід м'яса в туші – 55,8-62,1 %, сала 27,0-33,7 % і кісток 10,0-11,0 %.** За ці дев'ять років покращилась продуктивність свиней м'ясних порід. У генофонді порід свиней України із 11 порід до м'ясного напрямку належать 6 генотипів. До того ж, чисельність свиней інших порід скоротилися до 0,1-1,1 % в окремих породах, за виключенням великої білої породи (80,8 %) [5].

Проте одержаний рівень продуктивності тварин ще не досяг межі потенційних можливостей свиней. Так, результати оцінки свиней порід ландрас, дюрк, йоркшир у дослідженнях 2012-2015 рр. на поголів'ї 600,6 тис. голів молодняку за період відгодівлі від 40 кг до 110 кг показав такі результати: середньодобові прирости 1056-1128 г (кращі 1123-1471 **г), вік досягнення живої маси 100 кг – 141,7-156,2 дня (кращі 120-133 дні), витрати кормів на 1 кг приросту – 1,99-2,1 корм. од,** (кращі 1,90-1,98 корм. од) і товщини сала – 10,4-11,7 мм [15-16].

Темпи генетичного покращання залежать від точності оцінки породи тварин, генетичної мінливості та генераційного інтервалу [17-18].

11

М. Есмінгер [1] приводить більшу кількість чинників, що впливають на швидкість генетичного процесу, а саме: успадковуваність, кількість одночасно

селекціонованих ознак, генотипові і фенотипові кореляції між ознаками, мінливість ознак, точність вимірювання і відповідність цільовому стандарту, кількість оцінюваних свиней, вік, селекції, тривалість генераційного інтервалу, цінність кнура.

Загальноприйнято такий рівень успадковуваності для ознак (%) [19]:

- розмір приплоду при народженні – 15;
- розмір приплоду при відлученні – 12;
- маса гнізда приплоду при народженні – 15;
- маса гнізда при відлученні – 17;
- середньодобовий приріст молодняку від відлучення до товарної маси – 30;
- витрати кормів на 1 кг приросту – 30;
- екстер'єр і конституція – 29;
- довжина туші – 60;
- середня товщина сала – 50;
- площа „м'язового вічка” – 50;
- питома вага окосту в складі туші – 58;
- питома вага м'ясних відрубів – 50.

Вплив роботи селекціонерів на деякі ознаки обмежений (тривалість генераційного інтервалу, успадковуваність та ін.), тому чим більший коефіцієнт успадковуваності, тим швидші темпи генетичного покращання.

Оцінка свиней за походженням є найдоступнішою і єдиною при відсутності іншої інформації, тому оцінка дійсної племінної цінності не завжди вірна [20-22]. Точність оцінки племінної цінності свиней можна підвищити за рахунок використання додаткової інформації з продуктивності матері, сестер матері, напівсестер дочок. Точність оцінки свиней в цьому випадку залежить

12

від успадковуваності ознаки і кількості задіяних в оцінці тварин сибсів і напівсибсів [23-24].

1.2. Оцінка свиней за власною продуктивністю. Найбільш поширена оцінка свиней за власною продуктивністю. Вона вперше була розроблена Гофманом у 1956 році і застосована у Германії. Широке розповсюдження цей метод набув після розробки приладів прижиттєвої оцінки товщини сала. Оцінці племінної цінності підлягають ремонтний і племінний молодняк. Оцінка молодняка ведеться за показниками: віком досягнення живої маси 100 кг, довжиною тулуба та прижиттєвою товщиною сала. Для вимірювання товщини сала використовуються лінійки–стилети (механічний спосіб), лінметри та електрометричні й ультразвукові ехолоти різних конструкцій (ТУК - 2, Харків), а в останні роки, прилади УЗІ та імпортовані тестери м'ясності [25-31].

Оцінка племінної цінності свиней ведеться згідно з галузевими стандартами ОСТ та ДСТУ, що знаходяться на затвердженні.

Оцінка за власною продуктивністю свиней удосконалюється за рахунок використання індексної селекції, об'єднання показників відгодівельних ознак з одночасною екстер'єрною оцінкою, інтегрованого середнього показника товщини сала в трьох точках [32-34].

Для оцінки товщини сала свиней використовується ультразвуковий вимірювач Pig-log 105, Pig-log 305, та програмне забезпечення розрахунку племінної цінності свиней [43-44]. В останній час частіше використовуються прилади – тестери та ультразвукові сканери фірми Драмінського (Польща), Pig-log (Німеччина).

1.2.2. Оцінка відгодівельних і м'ясних ознак кнурів і маток за якістю потомства. Оцінка кнурів і маток за якістю потомства у 1990–х роках проводилась на контрольно–випробувальних станціях. На той час в Україні існували 17 станцій та декілька елеваторів [35].

Методикою та чинними нормативними документами [36-38]

передбачалась оцінка свиней за **віком досягнення живої маси 100 кг,**

13

середньодобовими приростами за період від 30 кг до 100 кг, витратами **кормів на 1 кг приросту,** забійною масою парної туші, товщиною сала **над 6-7 грудними хребцями, площею „м'язового вічка” та масою задньої третини** півтуші.

Проте, з 2003 року в оцінку свиней включали тільки 4 ознаки: **вік**

досягнення живої маси 100 кг, витрати корму на 1 кг приросту, товщину сала і

довжину півтуші [39-45].

На оцінку ставлять потомство кнурів **у віці не старше 85 днів** із живою масою не нижче вимог першого класу. Заліковий період – від 30 кг до 100 кг. Оцінка свиней дійсна у межах від 95 кг до 100 кг з наступним перерахуванням на стандартну живу масу. Для оцінки кнура відбирають не менше 12 потомків. Кількість свиноматок потомків не регламентують, тобто можна вибрати 12 потомків кнура від 12 свиноматок, по 4 голови від трьох маток, по 3 голови від чотирьох і т.д.

Із 2014 року Головним селекційно–генетичним центром при ІС УААН розроблено і запропоновано методику оцінки кнурів і свиноматок за якістю потомства в умовах племінних заводів-репродукторів [46- 48].

Для такої оцінки кнура відбирають від свиноматок з 2 і більше опоросами не менше 16 поросят. Кількість гнізд має бути не менше чотирьох. Співвідношення потомків за статтю в межах кожного гнізда рівна. Для підвищення точності оцінки племінної цінності рекомендується проводити в одному стаді одночасну оцінку чотирьох кнурів, а кожного кнура – оцінювати на 2–х свинофермах.

Оцінку кнурів в умовах промислового комплексу рекомендується проводити за трьома комплексами ознак: кількістю, якістю та одонорідністю продукції. Кількість продукції визначається за добутком середньої маси 1 потомка, їх кількості та запліднювальної здатності маток [49].

Метод оцінки свиней за якістю потомства найточніший, хоча і трудомісткий [50-51].

14

Із метою спрощення методу оцінки за якістю потомства при визначенні трудомісткої процедури ознаки затрат кормів розроблені розрахункові таблиці визначення їх за показниками енергії росту і товщини сала [52] та залежно від рівня середньодобового приросту і віку досягнення живої маси 100 кг [53]. Однак ці таблиці не для наукового використання, а масової виробничої оцінки. Із метою нівелювання впливу материнського організму на результати оцінки за якістю потомства було запропоновано збільшення кількості маток для відбору молодняку [54], що сприяло підвищенню точності оцінки. Пізніше цю методику було внесено до чинних нормативно–правових актів з питань оцінки відгодівельних і м'ясних ознак кнурів і маток методом контрольної відгодівлі ОСТ, ДСТУ (1993, 1988, 2003, 2004, 2005) [55].

За наявності можливостей проведення досліджень генетичного походження приплоду розроблено метод одержання приплоду від різних кнурів на одній свиноматці [56]. Осіменіння маток здійснюють змішаною спермою кнурів з подальшою імуногенетичною ідентифікацією походження приплоду.

У методу контрольної відгодівлі, не зважаючи на великі переваги перед іншими методами за точністю оцінки племінної цінності, є і недоліки [57-60]:

- збільшення строку оцінки та генераційного інтервалу для відбору ремонтного молодняку до 2 років;
- низька повторюваність якості потомства за показниками контрольної відгодівлі в товарних господарствах;
- ветеринарні обмеження до завезення поголів'я на оцінку з різних господарств;
- вплив материнського організму на результати оцінки;
- необхідність забою цінних генотипів.

15

РОЗДІЛ 3. МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Матеріал та методична схема проведення досліджень. Дослідження проведені на свинарського комплексу впродовж 2023-початку 2024 року в методом груп–аналогів за схемою досліджень (табл. 3. 1).

Об'єктом досліджень були свині великої білої породи нових внутрішньо породних типів УВБ-2 та УВБ-3 і свині м'ясного типу, порода ландрас. Для цього у 1996-2004 році було завезено 36 свинок і 5 кнурців із племзаводу "Степной" Полтавської області.

Завезені **тварини за живою масою та розвитком відповідали вимогам І класу відповідно існуючої** чинної інструкції по бонітуванню свиней.

Дослідження за темою роботи були проведені поетапно, послідовність яких наведені у таблицях.

Матеріалом для проведення досліджень за темою були свині, яких

розводять в господарстві при чистопородному розведенні свиней та поєднанні таких порід як ландрас французької і датської селекції, вітчизняної великої білої породи. Свині належали за напрямом продуктивності до універсального та м'ясного типів.

В експериментальній частині досліджень спочатку вивчали репродуктивні якості кнурів цих генотипів за принципом груп-аналогів (вік, розвиток, тип будови тіла, походження) було відібрано дві піддослідних групи та контрольна група, при формуванні яких враховувались такі показники як продуктивність за опоросом, жива маса та розвиток свиноматок. Тварини, яких відібрали для дослідів, були типовими для породи і відповідали вимогам стандарту класа еліта за сумарною оцінкою.

Піддослідні кнури за показниками росту і розвитку відповідали вимогам сумарного класу еліта, а за екстер'єром та конституцією були типові для своєї породи. Кожен кнур порід ландрас та великої білої використовувався як для чистопородного розведення, так і для двопородного схрещування. Спарованих

16

свиноматок утримували протягом тридцяти днів у приміщенні для холостих та першої половини поросності свиноматок. Після цього їх переводили у приміщення для поросних свиноматок, де утримували за технологією прийнятою в господарстві. А за 10 днів до опоросу свиноматок переводили в індивідуальний станок у свинарник-маточник.

Усі кнури, що використовувалися у дослідах, знаходилися в індивідуальних станках, користувалися активним моціоном вранці та ввечері по 1,5-2 години, вони знаходилися в господарстві в умовах однакової годівлі та утримання.

Схрещування кнурів різних генотипів зі свиноматками проводили методом природного парування в одну охоту, при двократному повторі з інтервалом 12-18 годин.

Годівлю досліджуваних тварин проводили за зоотехнічними нормативами з урахуванням віку, живої маси та фізіологічного стану тварини. Тип годівлі тварин - концентратний, з використанням комбікормів власного виробництва та преміксів, розроблених лабораторією годівлі Інституту тваринництва НААН України.

Усі ветеринарні заходи та щеплення свиней проводили, згідно з планом ветеринарних робіт, на свинофермі з урахуванням епізоотичної ситуації в Краснокутського району.

Для вирішення поставлених задач попередньо були розроблені організаційна структура проведення дослідження в умовах реального виробництва та схема застосування

Таблиця 3.1.

Організаційна схема випробування ефективності вимірювання екстер'єрного профілю свиней в умовах товарного свинарського підприємства України

Етапи випробування Установчий етап 1 У господарстві проводимо **попередній аналіз** всіх **умов виробництва, основних**

17

технологічних зв'язків між різними статеві-віковими групами свиней.

2 У господарстві проводимо у тваринних приміщеннях і кормових цехах і комбікормових площадках аналіз результатів попередніх спостережень і досліджень якості кормової бази, кормових дієтичних добавок для згодовування свиням, **епізоотологічного всього фону підприємства і фізіологічного та клінічного стану поголів'я свиней** основних технологічних груп, а саме основних свиноматок, основних кнурів, свиноматок першої і другої половини вагітності, лактуючих свиноматок, та свиноматок після відлучення від місячного молодняку..

Етап підготовки до виробничого випробування вимірювання свиней

3 Проведення процедури **виявлення цільової групи тварин для ефективного застосування** вимірювання екстер'єрного профілю свиней.

4 Разом з робітниками господарства **визначення інформативних критеріїв оцінки клінічного стану свиней і розробка шкали інтенсивності загального індикаторного симптомокомплексу стану здоров'я свиней.**

Наступний **етап випробування (контрольний тур** до опоросу і після опоросу*)

5 Проведення всебічного вимірювання свиней у різні вікові періоди та моніторинг різниці вимірюваних показників росту і розвитку дослідних свиней протягом всього **періоду досліджень за шкалою візуального і математичного контролю.**

Проведення всебічного **узагальнення і підрахунку отриманих даних, біометрична обробка, порівняння** написання висновків і пропозиції виробництву.

6 Заключний етап корекції всього вибору методів вимірювання та розрахунку індексів будови тіла та розвитку свиней у перші місяці життя і нарощування продуктивностей (середньодобові прирости живої масисвиней) в запроваджених схем застосування нашого екстер'єрного профілю..

*задіяна схема для даного виробничого дослідження було застосовано у наступних поколіннях свиней для попередження різкого спаду продуктивності і характерної для цих статеві-вікових груп свиней коливання клінічних ознак захворювань у приміщенні свинарника –маточника при відлученні молодняку свиней від свиноматок.

Установчий етап дослідження виявив наявність у господарстві типового для технології промислового виробництва симптомокомплекса ураженості поголів'я свиней хронічними хворобами кінцівок та слизових оболонок

18

асоційованої бактерійної етіології, які мали безсимптомні клінічні прояви у молодняка і субклінічну безсимптомну форму у дорослих тварин таких як свиноматки і кнури.

Таблиця 3.2.

Проведена зоотехнічна характеристика свиней

Показники Дослід Контроль

Загальна кількість свиноматок, гол. 15 15

Загальна кількість новонароджених

поросят, гол.

450 460

На час опоросу багатоплідність (поросят на одну свиноматку)

10,8 11,5

Вимірювана жива вага поросяти за добу в середньому по свинарнику - маточнику, кг

1,32 1,52

Вирахувана тривалість періоду спостереження, днів

35 35

Рис 1. На фото представлений загальний вигляд індивідуальних станків для опоросу свиноматок і поросят в приміщеннях. Методика досліджень особливостей росту і розвитку піддослідного молодняку. Вивчення росту та формування будови тіла піддослідного молодняку визначали шляхом індивідуального зважування тварини. Показники живої маси

19

ураховували від народження до 8 місяців життя тварини, на контрольній відгодівлі - до живої маси 100 кг. Визначення промірів при народженні і до 8-місячного віку свиней проводили індивідуально. Проводились такі проміри: - висота у холці, см (від землі, відносно заднього кута лопатки, від найвищої точки у холці по вертикалі до землі); - ширина грудей, см (відносно заднього кута лопатки між зовнішніми горбами плече-лопаткового зчленування); - глибина грудей, см (відносно заднього кута лопатки, від вищої точки холки до грудної кістки по вертикалі (мірною палицею)); - ширина заду, см (у найбільш віддалених точках на рівні крижів); - довжина тулуба, см (від середини потиличного гребеня до кореня хвоста по верхній лінії спини); - обхват грудей, см (відносно заднього кута лопатки навколо грудної клітки); - обхват п'ястки, см (у найтоншому місці п'ясткової кістки).

За методиками Ф.К. Почерняєва, А.М. Квасницького, та інших на основі цих промірів розраховували індекси будови тіла піддослідних свиней у кожному віковому періоді з метою вивчення динаміки пропорцій росту й розвитку тварин залежно від віку (індекс розтягнутості, індекс збитості, індекс масивності, грудний індекс та індекс костистості).

Методика вивчення відгодівельних та забійних якостей молодняку.

Відгодівельні якості піддослідного молодняку вивчали за методом

контрольної відгодівлі тварин до живої маси 100 кг в умовах відгодівельного боксу свиноферми господарства ДП «ДГ «Пархомівське. Для контрольної відгодівлі було відібрано по двадцять чотири голови з одержаного приплоду за принципом груп-аналогів з кожного з породних поєднань. Для цього на 21-26 добу після відлучення свиноматки з кожного гнізда відбирали по 2 свинки і 2 кнурці з середньою живою масою. Відгодівлю починали з 90-добового віку та закінчували при досягненні твариною живої маси 100 кг. По кожній групі

20

проводили облік спожитих кормів. Раціон на відгодівлі був складений за періодами відгодівлі за нормами годівлі з врахуванням віку, живої маси, інтенсивності росту піддослідного молодняку [61]. Вивчення відгодівельних, забійних та м'ясо–сальних якостей піддослідних тварин проводили за стандартними методиками [57]. На відгодівлі враховували: ваговий ріст молодняку (індивідуально); скоростиглість (індивідуально); середньодобовий приріст (індивідуально); витрати кормів та живу масу (середнє по кожній піддослідній групі); вік досягнення живої маси 100 кг (індивідуально). З метою вивчення порівняльних забійних та мясо–сальних якостей, а також параметрів росту і формування м'язової та жирової тканин чистопородного і помісного молодняку в кінці контрольної відгодівлі **при досягненні тваринами живої маси 100 кг було проведено контрольний забій.**

3.2. Матеріал та методична схема проведення досліджень.

Дослідження проведені в умовах товарного підприємства свинарського комплексу впродовж 2022 - 2023 років методом груп–аналогів за схемою досліджень (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Схема досліду. Гру- па Призначен- ня групи
Матки Кнури

Породність молодняку

порода n порода n

I контрольна УВБ 15 УВБ 3 чистопородний

II дослідна УВБ 15 ДЛ 3 помісний УВБ x ДЛ

III дослідна УВБ 15 ФЛ 3 помісний УВБ x ФЛ

Примітка. УВБ – велика біла вітчизняної селекції, ДЛ – ландрас датської селекції, ФЛ – ландрас французької селекції, УЛ – ландрас вітчизняної селекції.

Для контрольної відгодівлі було відібрано по двадцять чотири голови з одержаного приплоду за принципом груп-аналогів з кожного з породних поєднань. Для цього на 21-26 добу після відлучення свиноматки з кожного гнізда відбирали по 2 свинки і 2 кнурці з середньою живою масою. Відгодівлю починали з 90-добового віку та закінчували при досягненні твариною живої

21

маси 100 кг. По кожній групі проводили облік спожитих кормів. Раціон на відгодівлі був складений за періодами відгодівлі за нормами годівлі з врахуванням віку, живої маси, інтенсивності росту піддослідного молодняку [57]. Вивчення відгодівельних, забійних та м'ясо–сальних якостей піддослідних тварин проводили за стандартними методиками [56-57]. На відгодівлі враховували: ваговий ріст молодняку (індивідуально); скоростиглість (індивідуально); середньодобовий приріст (індивідуально); витрати кормів та живу масу (середнє по кожній піддослідній групі); вік досягнення живої маси 100 кг (індивідуально).

З метою вивчення порівняльних забійних та мясо–сальних якостей, а також параметрів росту і формування м'язової та жирової тканин чистопородного і помісного молодняку в кінці контрольної відгодівлі **при досягненні тваринами живої маси 100 кг було проведено контрольний забій.**

Моніторинг індикаторних показників проводили на 10 день після опоросу і перед відлученням поросят – 24 - 26 день.

Біометрична обробка даних проводилась згідно загальноприйнятих методик [18].

Живу масу тварин визначали в межах виконання науково-господарських дослідів за результатами щомісячного індивідуального їх зважування.

Абсолютний приріст встановлювали за формулою:

$D = W_t - W_o$,

де D – абсолютний приріст живої маси за певний період, кг;

Wt – жива маса тварин на кінець періоду, кг; Wo – жива маса тварин на початку періоду, кг

Середньодобові прирости – за загальноприйнятою формулою:
$$Дс = [(Wt - Wo) / t] \times 1000$$

де Дс – середньодобовий приріст, г;
Wt – жива маса тварин на **кінець періоду, кг; Wo – жива маса** тварин на початку періоду, кг;
t – кількість кормоднів у періоді.

22

Відносний приріст обраховували за формулою:
$$K = [(Wt - Wo) \times 100 \%] / [(Wt + Wo) / 2],$$

де K – відносна швидкість росту, %;
Wt – жива маса тварин на **кінець періоду, кг; Wo – жива маса** тварин на початку періоду, кг
Визначали показники ознак відтворювальної здатності кнурів-плідників і свиноматок. В товарному й племінному свинарстві основним продуктом виробництва є виробництво валового в м'яса, і затрати які несе господарство на утримання свиноматок і кнурів-плідників автоматично переносяться на собівартість відгодівельного молодняку свиней. Питання відтворення поголів'я в свинарстві набуває важливого характеру з точки зору економічного прибутку. Тому утримання холостих свиноматок, хворого маточного поголів'я свиней і молодняку на підсосі - це прямі збитки господарству. З практичної точки зору ефективність відтворення у цеху осемінення рекомендується визначати її як діловий вихід (%) приплоду (поросят) під час відлучення на 1 свиноматку.

23

РОЗДІЛ 4. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дослідження в умовах товарного підприємства свинарського комплексу впродовж 2023 - початку 2024 років методом груп–аналогів за схемою досліджень (табл. 4.1).
Таблиця 4.1
Схема досліду
Гру-
па
Призначен-
ня групи
Матки Кнури
Породність молодняку
порода n порода n
I контрольна УВБ 15 УВБ 3 чистопородний
II дослідна УВБ 15 ДЛ 3 помісний УВБ x ДЛ
III дослідна УВБ 15 ФЛ 3 помісний УВБ x ФЛ

Примітка. УВБ – велика біла вітчизняної селекції, ДЛ – ландрас датської селекції, ФЛ – ландрас французької селекції, УЛ – ландрас вітчизняної селекції.

Узагальнені результати спостережень за динамікою ознак проведення промірів і виміру живої маси тварин для вираховування екстер'єрного профілю – індикатору в контрольній і дослідних групах свиней протягом випробування всього туру опоросів представлені у наступних таблицях.
Ріст та розвиток піддослідного молодняку свиней. На основі фундаментальних досліджень К.Б. Свєчина встановлено, що різним періодам онтогенезу тварин характерні свої особливості росту й розвитку. Отже свині окремих порід за різним напрямом продуктивності **відрізняються як за характером процесу росту, так і за змінами форм будови і складу тіла** тварини.
Відбувається збільшення маси тіла за рахунок процесів формування органів і тканин та внутрішнього морфологічного диференціювання всього організму.
Аналіз результатів досліджень вказує на специфічність росту молодняку свиней залежно від багатьох генотипових чинників: чистопородності, кровності та віку тварини. Фенотипічні чинники були знівельовані, тобто тварини знаходилися в одній технологічній групі, годівля була однотипна на окремій технологічній ланці, моціоном тварини користувалися в однаковій мірі, ветеринарне

24

обслуговування одержували за загально-прийнятою схемою у господарстві.
Зміни живої маси підсвинків з віком характеризує динаміка живої маси

піддослідного молодняку різних породних поєднань, яку наведено у табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Динаміка живої маси молодняку свиней дослід у кілограмах, (n=24)

Вік, міс	Групи	I	II	III
1		5,58±0,127	6,20±0,053	

***				
6,55±0,103				
***				
2	15,93±0,113	19,41±0,096		
***				
19,84±0,248				
***				
3	25,52±0,375	32,11±0,316		
***				

31,45±0,352				
***				
4	49,21±0,315	56,22±0,133		
***				
56,64±0,147				
***				
5	64,75±0,2174	80,23±0,221		
***				
81,45±0,341				
***				

6	84,56±0,207	108,85±0,193***	106,51±0,403***	
7	98,31±0,153	124,75±0,473***	128,60±0,935***	

Аналіз одержаних даних (див. табл. 4.2) свідчить про великий генетичний потенціал, який закладено у свиней. При народженні та подальшому розвитку цей потенціал повною мірою розкривається. Дані свідчать, що помісний молодняк II і III дослідних груп характеризувався кращими показниками живої маси в динаміці, ніж тварини контрольної I групи. Молодняк II і III групи від кнурів датської і французької селекції відзначався теж задовільними показниками за живою масою. Жива маса молодняку у двомісячному віці II група від схрещування маток з кнурами датської селекції була на рівні 16,71 кг (р < 0,001), а помісний молодняк III групи від цих поєднань мав живу масу на рівні 19,47 кг.

25

Жива маса у молодняку III групи від схрещування з кнурами французької селекції була на рівні 17,01 кг, а помісний молодняк II групи, одержаний від схрещування свиноматок УБВ породи з цими ж кнурами, мав живу масу у 2 місяці на рівні 19,84 кг (р < 0,001). Тенденція інтенсивного росту молодняку свиней помісних поєднань зберігається у продовж усього періоду (табл. 4. 3).

Таблиця 4. 3

Середньодобові прирости живої маси свиней, у грамах, (n=24)

Вік, міс.	Групи	I	II	III	Прове
дення					
вимір					
ювань					
1-2	339	435	436		
2-3	314	414	382		
3-4	777	790	794		
4-5	509	788	846		
5-6	649	938	824		
6-7	450	522	723		

Встановлені закономірності зміни живої маси за весь період вирощування підтверджуються також рівнем абсолютних середньодобових приростів живої маси піддослідних тварин, оскільки жива маса має прямопропорційну залежність від рівня абсолютних середньодобових приростів. Відгодівельний помісний молодняк II і III групи, істотно переважав контрольну групу за абсолютними середньодобовими приростами живої маси. Чистопородні тварини II і III групи помітно відставали за темпами росту від помісних тварин II і III групи за показником середньодобового приросту живої маси. У період від 5 до 6 місяців вирощування молодняк мав вищий рівень приросту. Помісний молодняк II і III групи, де материнською основою була велика біла порода свиней, а батьківською формою були кнури зарубіжної датської і французької селекції – з 824 г по 938 г відповідно. Молодняк дослідної I і II, III групи від поєднування з кнурами зарубіжної датської і

26

французької селекції мав високий рівень середньодобових приростів на рівні – з 856 г по 934 г відповідно. Вікові зміни живої маси піддослідного молодняку свиней великої білої породи англійської і французької селекції порівняно з молодняком великої білої породи вітчизняної селекції характеризує динаміка живої маси. Дослідженнями встановлені зміни живої маси свиней, що вказує на особливості росту молодняку свиней залежно від породи та віку піддослідного молодняку, який характеризувався високою енергією росту.

Таблиця 4.4

Динаміка зміни лінійних промірів свиней, у сантиметрах, (n=24)

Гру-	
пи	
Ліній-	
ні	
промі-	
ри	
Вік, місяців	
0	1 2 3 4 5 6 7
	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
I довжи-	
на	
тулуба	
21,53	
±0,34	
37,82	
±0,22	
63,10	
±0,19	
77,41	
±0,31	
86,51	
±0,32	
96,40	
±0,18	
108,52	
±0,19	
120,79	
±0,13	
обхват	
грудей	
25,22	
±0,31	
47,72	
±0,28	
62,2±	
0,40	
74,63	
±0,37	
78,21	
±0,22	
90,02	

±0,16
108,40
±0,16
115,80
±0,17
висота
в холці
18,42
±0,21
26,41
±0,28
40,44
±0,28
45,41
±0,39
50,59
±0,30
64,73
±0,11
74,52
±0,13
76,27
±0,08

На заключному етапі вирощування тенденція інтенсивного росту підсвинків ІІІ групи зберігається. Тварини ІІІ групи - на 16,01 % більше мали цей показник ніж ровесники контрольної групи, а жива маса молодняку ІІ дослідної групи переважала контроль на 9,54 %.

Різним періодам онтогенезу тварин притаманні характерні риси інтенсивного росту осьового і периферійного скелету, а також м’язів мускулатури, росту тулуба тварини: у довжину, у висоту, ширину. Нами досліджено ріст організмів дослідного молодняку в цілому (табл. 4.4), обумовленому ростом окремих частин тіла.

Продовження таблиці 4.4

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

гли-
бина
грудей
09,22
±0,32
13,31
±0,16
23,42
±0,30
25,80
±0,34
28,23
±0,15
34,40
±0,10
36,52
±0,15
39,40
±0,13
шири-
на заду
05,53
±0,30
12,79
±0,19
17,51
±0,18
22,83
±0,21
24,02

16.05.24, 23:58	Strikeplagiarism.com Report
±0,16	
28,79	
±0,12	
32,02	
±0,09	
34,22	
±0,22	
шири-	
на	
грудей	
07,69	
±0,10	
13,24	
±0,16	
18,80	
±0,22	
19,80	
±0,22	
21,80	
±0,18	
23,60	
±0,22	
28,40	
±0,29	
30,81	
±0,24	
обхват	
п'яст-	
ка	
06,73	
±0,22	
07,50	
±0,08	
09,52	
±0,14	
11,51	
±0,19	
13,52	
±0,16	
14,23	
±0,16	
15,02	
±0,15	
17,65	
±0,16	
II дов-	
жина	
тулуба	
26,01	
±0,22	
40,50	
±0,28	
75,40	
±0,12	
84,23	
±0,26	
93,52	
±0,15	
112,21	
±0,64	
126,52	
±0,18	
133,51	
±0,36	
обхват	
грудей	
27,32	

±0,13
46,21
±0,14
63,79
±0,11
75,48
±0,25
89,40
±0,12
95,60
±0,24
116,19
±0,14
118,41
±0,13
висота
в холці
19,02
±0,32
28,21
±0,12
41,31
±0,12
48,52
±0,22
54,79
±0,15
68,02
±0,35
77,40
±0,15
79,40
±0,22
гли-
бина
грудей
09,05
±0,13
14,19
±0,13
22,52
±0,14
24,61
±0,20
27,69
±0,22
35,21
±0,40
38,02
±0,16
40,62
±0,43
шири-
на заду
08,63
±0,14
13,52
±0,10
18,21
±0,12
23,41
±0,24
25,06
±0,15
31,02
±0,41
34,60

16.05.24, 23:58	Strikeplagiarism.com Report
±0,12	
39,82	
±0,12	
шири-	
на	
грудей	
07,82	
±0,11	
14,51	
±0,18	
19,51	
±0,15	
21,52	
±0,27	
23,52	
±0,18	
27,21	
±0,37	
29,52	
±0,23	
32,45	
±0,15	
обхват	
п'яст-	
ка	
06,83	
±0,11	
08,90	
±0,12	
10,80	
±0,41	
12,48	
±0,14	
14,23	
±0,14	
15,10	
±0,01	
16,21	
±0,12	
17,50	
±0,32	
III дов-	
жина	
тулуба	
25,71	
±0,95	
39,51	
±0,32	
73,23	
±0,54	
86,21	
±0,29	
96,50	
±0,27	
110,31	
±0,66	
127,52	
±0,36	
134,51	
±0,32	
обхват	
грудей	
27,80	
±0,22	
51,01	
±0,32	
63,70	

±0,25
76,50
±0,34
88,33
±0,22
92,41
±0,32
114,40
±0,28
117,50
±0,12
28

Як свідчать дані досліджень піддослідний молодняк II групи, де батьківською основою були свині французької селекції мав кращі показники живої маси. Жива маса у молодняку у віці 2 місяці найвища була у II групі, яка перевищувала контроль на 10,9 %. Тварини III дослідної групи перевищували контрольну групу. У віці 5 місяців відбувається значний стрибок у рості тварин усіх дослідних груп із диференціацією за живою масою, так, у молодняку III дослідної групи жива маса переважала контроль на 19,35 %, а жива маса молодняку II дослідної групи переважала контроль на 14,35 %.

У табл. 4.4 відображено поступову зміну лінійних промірів піддослідного молодняку з віковою динамікою. Динаміка цих показників показує, що одразу після народження піддослідний молодняк інтенсивно росте у висоту, а також значне збільшення довжини тулуба тварини спостерігається до 5,5 місяця у помісних тварин, а у чистопородних аж до 6-6,3 місяця.

Продовження таблиці 4.4
2 3 4 5 6 7 8 9 10
висота
в холці
18,62
±0,32
28,80
±0,15
39,22
±0,19
48,81
±0,27
55,61
±0,22
66,52
±0,38
76,81
±0,26
78,31
±0,14
глиби-
на
грудей
09,01
±0,23
14,42
±0,13
22,81
±0,16
25,22
±0,29
28,09
±0,21
34,23
±0,38
37,52
±0,27
40,82
±0,21

шири-
на заду
08,30
±0,42
14,03
±0,13
19,33
±0,18
24,33
±0,27
26,31
±0,24
31,42±
0,49
34,81±
0,35
37,22±
0,32
шири-
на
грудей
07,92
±0,12
15,12
±0,18
20,00
±0,23
22,81
±0,30
24,60
±0,26
28,40
±0,56
31,81
±0,35
35,52
±0,14
обхват
п'яст-
ка
06,89
±0,13
08,96
±0,22
11,52
±0,16
12,78
±0,17
14,31
±0,20
15,40
±0,17
16,40
±0,16
17,32
±0,15

Аналіз одержаних результатів показав, що існує суттєва різниця між піддослідними тваринами на різних вікових етапах розвитку. Для вивчення

29

екстер'єру тварин великого значення і сьогодні надають вивченню розвитку свиней в онтогенезі.
Шляхом взяття лінійних та широтних промірів тулуба **тварин у своїх дослідженнях ми вивчали особливості екстер'єру свиней** та визначали індекси їх будови тіла. Аналіз даних свідчить, що після народження дослідний

молодняк **інтенсивно росте у висоту. Значне збільшення** проміру довжини тулуба **спостерігається до 4-місячного віку. Встановлено деякі розбіжності між** тваринами дослідних груп; так, помісні тварини II і III дослідної групи значно переважали ровесників з I контрольної групи і чистопородних тварини з II і III групи майже за всіма показниками.

Нами відмічено, що окремі лінійні та широтні проміри тварин дають досить об’єктивні відомості щодо динаміки росту. Проте є такі спостереження, що фенотипічні зміни не завжди повною мірою характеризують тварину, тому особливу увагу належить приділяти співвідношенню цих промірів, тобто індексам будови тіла дослідного молодняку (табл. 4.5).

Таблиця 4.5

Динаміка зміни індексів будови тіла свиней, II дослід, ($\bar{x}_S$), n=24

Індекс	
Гру-	
пи	
Вік, місяців	
	1 2 3 4 5 6 7
	1 2 3 4 5 6 7 8 9
Масив-	
ності	
	1 181,02
	±1,63
	153,92
	±0,54
	164,46
	±0,84
	154,65
	±0,51
	139,08
	±0,22
	145,47
	±0,17
	151,83
	±0,19
II	163,84
	±0,43
	154,42
	±0,24
	155,59
	±0,36
	163,17
	±0,29
	140,60
	±0,51
	150,13
	±0,17
	178,2
	±0,16
III	177,17
	±0,79
	162,43
	±0,47
	156,77
	±0,53
	158,86
	±0,34
	138,97
	±0,46
	148,96
	±0,50
	150,07
	±0,32
Збитості I	172,19
	±1,97
	98,57
	±0,47

96,40
±0,22
90,41
±0,20
93,39
±0,12
99,89
±0,12
95,87
±0,11
II 114,16
±0,54
84,60
±0,12
89,62
±0,22
95,59
±0,09
85,24
±0,33
91,83
±0,11
93,2
±0,15
III 129,27
±1,24
87,04
±0,42
88,74
±0,23
91,55
±0,19
83,81
±0,28
89,72
±0,24
87,36
±0,26

30

Розрахунки окремих індексів будови тіла досліджуваних тварин та зміна цих індексів у дослідного молодняку відбувається за рахунок вікових і генотипових, тобто породних, змін.

Продовження таблиці 4.5
1 2 3 4 5 6 7 8 9

Розтяг-
нутості
I 105,23
±0,64
156,22
±0,82
170,63
±0,97
171,06
0,62±
148,93
±0,28
145,63
±0,17
158,37
±0,15
II 143,58
±0,64
182,52
±0,40

173,64	
±0,60	
170,70	
±0,33	
164,99	
±0,73	
163,48	
0,28±	
179,53	
±0,31	
<div><div></div><div>II</div></div> 137,32	
±1,39	
186,73	
±1,10	
176,67	
±0,60	
173,55	
±0,51	
165,84	
0,41±	
166,03	
±0,33	
171,76	
±0,25	
Широк- грудості	
I 97,90	
±1,48	
80,38	
±0,62	
76,86	
±0,71	
77,21	
±0,49	
68,61	
±0,49	
77,74	
±0,65	
78,19	
±0,46	
II 102,28	
±0,71	
86,65	
±0,47	
87,43	
±0,69	
84,98	
±0,35	
77,25	
±0,42	
77,63	
±0,43	
85,2	
±0,24	
<div><div></div><div>II</div></div> 105,08	
±0,84	
87,68	
±0,92	
90,44	
±0,58	
87,58	
±0,54	
82,83	
±0,94	
84,70	
±0,69	
79,67	

±0,26
Костис-
тості
I 28,22
±0,62
23,52
±0,26
25,32
±0,22
26,72
±0,22
21,98
±0,22
20,15
±0,16
23,14
±0,19
II 31,52
±0,41
26,15
±1,03
25,71
±0,22
25,96
±0,21
22,20
±0,10
20,94
±0,15
14,77
±0,41
III 31,11
±0,31
29,37
±0,38
26,16
±0,24
25,72
±0,34
23,13
±0,16
21,34
±0,15
22,12
±0,17

Аналіз динаміки лінійних промірів та індексів будови тіла молодняку дослідних груп характеризував зміну пропорцій тіла (табл. 4.5). Помісні тварини I і III дослідної групи мали витягнутіший тулуб помісний дослідний молодняк II і III групи мав найбільший обхват грудей. Коефіцієнти росту окремих лінійних промірів піддослідного молодняку усіх дослідних груп до 8-місячного віку збільшувалися не так інтенсивно, як жива маса. Таким чином, абсолютні й відносні показники росту і розвитку дослідного молодняку свиней мають чіткі відмінності не тільки за віковими градаціями, а й за породною належністю за напрямом продуктивності

31

3.5. Відгодівельні ознаки піддослідних генотипів свиней
Практика розведення свиней свідчить, що окремі породи свиней та їх помісі за однакових умов годівлі й утримання неоднаково засвоюють спожиті поживні речовини корму і тому мають різну продуктивність. **Результати комплексної оцінки свиней окремих порід та їх помісей дали змогу визначити їх потенціал за м'ясною й відгодівельною продуктивністю, простежити динаміку результатів селекційної роботи з удосконалення м'ясних ознак.**
Мета проведених досліджень на цьому етапі полягала у вивченні **відгодівельних та м'ясних якостей свиней** порід велика біла та ландрас

імпортної та вітчизняної селекції **як при чистопородному розведенні, так і при схрещуванні маток великої білої породи свиней** з завезеними кнурами породи ландрас датської і французької селекції.

Для вивчення відгодівельних якостей дослідного поголів'я молодняку, одержаних при чистопородному розведенні та схрещуванні, молодняк був поставлений на контрольне вирощування у 3-місячному віці, із середньою живою масою 30 кг. Дослідженнями передбачено умови однакового догляду та утримання тварин і забезпечення їх повноцінною годівлею. За весь період відгодівлі між молодняком дослідних груп тварин простежувалися деякі відмінності за показниками скоростиглості і витратами кормів (табл. 4.6).

Аналіз результатів контрольного вирощування свиней свідчить, що **відгодівельні якості дослідного молодняку різних породних поєднань досить високі. Ці результати досягнуті за умов збалансованої за білковим складом, мінеральними та вітамінними комплексами, повнорационної годівлі свиней та за рахунок належного ветеринарного та зоотехнічного догляду за молодняком свиней на всьому періоді інтенсивної відгодівлі.**

Аналіз результатів контрольної відгодівлі молодняку від різних породних поєднань показав, що **живої маси 100 кг свині на відгодівлі досягли за 172,04-**

32

182,38 доби при загальних витратах **корму на 1 кг приросту 3,27–3,72** корм. од (табл. 4 .6).

Помісний молодняк від усіх поєднань при відгодівлі в цілому характеризувався інтенсивнішим ростом, він **на 6,34-10,3 доби раніше досягав живої маси 100 кг** і менше на 2,22-9,16 % витрачав корму на 1 кг приросту, ніж чистопородні аналоги великої білої породи свиней української селекції та чистопородного молодняку від кнурів імпоротної французької селекції та помісного молодняку цих породних поєднань. Порівнюючи основні показники продуктивності дослідного молодняку свиней у різних групах, встановлено, що тривалість відгодівлі у помісних тварин III групи була менша на 10,34 доби, у помісних підсвинків від кнурів французької селекції III групи - на 6,34 доби менша ніж у контрольній групі.

Таблиця 4.6

Відгодівельні якості молодняку свиней, II дослід ($\bar{x}_S X$), n=24

Ознаки

Групи

I II III

Проведення

контрольного виміру

живої маси

відгодівельного

молодняка свиней

Вік досягнення живої маси 100 кг,

доби

182,38

±0,388

175,46

±1,079***

172,04

±1,011***

Витрати корму на 1 кг приросту,

корм. од

3,60 3,52 3,27

Зменшення віку **досягнення живої маси 100 кг** обумовлено вищими середньобовими приростами живої маси, завдяки генотиповим чинникам. Помісні тварини від міжпородних поєднань краще оплачували корми своїми приростами живої маси.

44

РОЗДІЛ 5. **УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА** Технологічне проектування процесу виробництва ґрунтується на погодженні обсягів і засобів виробництва по операціях і передбачає можливий розрахунок матеріальних і трудових витрат виробництва залежно від його обсягу з метою оптимального планування ресурсів, економічного прогнозування та прийняття стратегічних рішень. У свинарстві проектування зводиться до розробки й оптимізації агрозооветсистем, систем машин, розробки операційних карт і графіків погодження операцій ,розробки контрольно- облікової

документації для оперативного планування і управління процесом і в результаті до технологічного проектування виробничих площ, приміщень, споруд у комплексах. Усе проектування здійснюють у кілька етапів – ескізне, робоче і поопераційне. Багатоступінчасте проектування визначається обсягом виробництва і складністю процесу, тобто продуктивністю підприємства. Процеси для невеликих за обсягом випуску продукції підприємств (ферм) можна здійснювати тільки робочим проектуванням. Кінцевим результатом проектування технологічного процесу в свинарстві є проект. При виборі методів дослідження технологічного процесу керуються таким основним принципом – кожний технологічний процес повинен бути економічним і технологічно дотриманим оптимальних режимів і вибору відповідних засобів виробництва. Удосконалення процесу виробництва здійснюється за законами виробничих сил для підвищення продуктивності праці і поліпшення умов праці робітників. Свині, як і інші сільськогосподарські тварини та спосіб їх експлуатації, є визначальним елементом технологічного процесу виробництва продукції свинарства, без якого він неможливий. Зооветеринарні науки створюють фундамент технології. Предмети виробництва і праці, залишаючись основними

45

її елементами, не показують специфічної належності, а є універсальними для всіх технологій, в тому числі і для технологій у галузі свинарства. Відмінною рисою технології виробництва продукції свинарства є її тісний зв'язок з архітектурно-будівничою наукою, яка забезпечує створення відповідних виробничих приміщень і споруд, без яких неможлива інтенсифікація свинарства в будь-якій кліматичній зоні. Зв'язуючим елементом технології як науки про процес і зооветеринарних наук стають дослідження операцій, метою яких є визначення суті явищ, закладених у виробництво, і вивчення вимог, параметрів, режимів, можливості застосування технологічних засобів, оскільки промисловий процес може бути запроектований тільки на основі даних, одержаних і перевірені експериментальним шляхом. Численні елементи технологічного процесу, на відміну від малих ферм, на великих комплексах зараз перетворилися в проблеми і потребують термінового вирішення. Це проблеми прибирання гною, створення оптимального мікроклімату виробничих приміщень, ветеринарної охорони тварин, інтенсифікації їх експлуатації тощо. Параметри і режими відтворення свиней, годівлі та напування, догляду і утримання, експлуатації й охорони, первинної переробки і зберігання готової продукції – далеко не повний перелік загальних питань, що складаються із простіших, але без вирішення яких не може бути запроектований технологічний процес. Видання відповідних нормативних матеріалів для технологічного проектування виробництва продукції свинарства по кормах і годівлі свиней, видаленню гною, газовому складу повітря виробничих тваринницьких приміщень, виділенню тваринами вуглекислого газу, водяних парів і тепла, швидкості руху повітря у виробничих приміщеннях, кольоровій гамі навколишніх поверхонь і так далі набуває іншого значення. При розробці технології повинні бути повною мірою враховані біологічні особливості свиней та їх господарсько корисні якості. Необхідно правильно визначити кількість операцій в процесі виробництва, перерахувати

46

ix у технологічній послідовності, по кожній встановити вимоги до всіх етапів – підготовчого, основного і заключних елементів. Кількість і вміст встановлених операцій, а також їх технологічну послідовність визначають таким чином, щоб забезпечити безумовне одержання запланованої продукції. Технолог повинен бути забезпечений необхідною кількістю нормативних таблиць, які дають вичерпну характеристику проектуваному процесу. Надзвичайна варіабельність параметрів і особливо їх режимів по кожній операції породжує велику кількість відступів, які в сумі можуть дати помилку, що перевищує значення основного показника. Усе це зумовлює необхідність розробки детальних технологічних нормативів з окремих операцій, а також науково обґрунтованих нормативів часу і трудозатрат. Нормативні дані після розгляду і затвердження у відповідних міністерствах і відомствах є загальним початковим матеріалом для проектних розробок усіх без виключення технологічних служб.

Розрахунок поголів'я кнурів-плідників і свиноматок, необхідних для виконання виробничої програми комплексу, здійснюють із врахуванням породи свиней та її потенційної здатності щодо продуктивності, загальноприйнятих норм вибракування свиней різних статевих-вікових груп і середньодобових приростів. Рух поголів'я свиней і використання виробничих площ відбиваються в циклограмі, яку розробляють. Визначення потреб кормової сировини і води для тварин і господарських потреб та розробка системи прийомів по організації годівлі свиней відбуваються відповідно до прийнятих характеристик в технологічній схемі процесу і сформованих норм технологічного проектування. Здійснюють розрахунок річної потреби в кормах для комплексу, необхідний для проектування кормових сховищ, кормоцехів тощо. До матеріальних ресурсів виробництва свинарської продукції відносять запасні частини і ремонтно-технологічні матеріали для технологічного обладнання, паливо й мастильні матеріали, мінеральні добрива

47

та отрутохімікати, медпрепарати, дезінфікуючі засоби і біопрепарати, малоцінний інвентар та пакувальні матеріали, будівельні матеріали для ремонту. Ці ресурси становлять основну суму оборотних засобів, необхідних для будь-якого функціонуючого (діючого) комплексу, потребують обов'язкового попереднього розрахунку й оптимізації. В дану групу включаються розрахунки потреб електроенергії для освітлення і технологічного обладнання. На кожний вид матеріалів є нормативи, які враховують при визначенні загальної потреби.

48

ВИСНОВКИ

• Дослідне господарство «Пархомівське» є провідним товарним підприємством з виробництва продукції свинарства. Поголів'я свиней, розвиток селекційних ознак та технологічні умови господарства відповідають усім вимогам з ведення селекційно-племінної роботи на високому рівні, в тому числі – з використанням імпортного генофонду свиней.

- Доведено, що вимірювання екстер'єрного профілю, потрібного для оцінки одного гнізда дає гарантовано підвищення відгодівельних показників при вирощуванні і контрольній відгодівлі свиней так і сприяє поліпшенню як економічних чинників так і селекційних ознак стада свиней.
- Розроблена схема науково – виробничого дослідження визначення росту і розвитку молодняку свиней шляхом обчислювання індексів будови тіла поросят на всьому періоді вирощування і відгодівлі, дає вагомий результат у економічному еквіваленті.

49

ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТУ

1. Запропонована схема визначення і оцінки росту і розвитку молодняку свиней шляхом обчислювання індексів будови тіла поросят на всьому періоді вирощування і відгодівлі, дає вагомий результат у економічному еквіваленті.
2. Розроблену схему визначення і оцінки росту і розвитку молодняку свиней шляхом обчислювання індексів будови тіла поросят можна застосовувати не тільки в товарних господарствах, а і в племінних господарствах по розведенню чистопорідних свиней

50